

Tract. XIV. Exam. II.

serit, indignationem Omnipotens Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Datum Romæ apud S. Mariam Majorem anno Incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo quadragesimoquarto, Nonis Augusti, Pontificatus Nostri Anno IV.
1744. D. Card. Passio.

J. Daturius
VISA de Curia
J. C. Boschi.

L. Eugenius.

Registrata in Secretaria Brevia.

Public. die II. ejusdem Mensis, & anni.

EXAMEN III.

De Indulgentiis.

De quibus Angel. Doct. agit in Suppl. Quest. 25.
& 26. & 27.

QUÆRO I. Quid est Indulgentia & Thesaurus Ecclesiæ?

LXXXI. Resp. 1. Indulgentia, iuxta S. Thom. & alios Theologos, est relaxatio penæ temporalis, debita peccato actuali jam remiso, homini in gratia existenti concessa extra Sacramentum a Prelato Ecclesiæ illi applicante Thesaurum Ecclesiæ.

Explícatur Definitio: Dicitur 1. Relaxatio, id est, remissio penæ, quia per Indulgentiam non remittitur culpa, seu peccatum: hoc enim remittitur per Sacramentum penitentiae. Dicitur 2. *Pena temporalis*; quia pena aeterna remittitur cum peccato mortalium, & commutatur in temporalem in hac vita, vel in flamma purgante iuendum. Dicitur 3. *Debito peccato actuali*; quia pena peccato Originali debita, v. g. mors, morbus, famæ, fatigatio, &c. per Indulgentiam non remittuntur. Dicitur 4. *Homini in gratia existenti*; si enim homo sit in mortali, est iniunctus Dei, ac indigne remissio penæ. Dicitur 5. *Extra Sacramentum*; ad differentiam remissionis sacramentalis, quo fit merè ex Dei liberalitate, qua verò fit per indulgentiam, fit similis cum aliqua compensatione, qua ex thesauro Ecclesiæ tantum solvitur, quantum homini indulgentiam lucranti remittitur. Sicut si pro aliquo debito mili imperialium tantudem solvatur ex arario publico. Ubi est misericordia, quia non solvit de suo; & justitia, quia à debito non liberatur, nisi sit plenè solvutum. Dicitur 6. a *Prelato* applicante thesaurum Ecclesiæ. Pro quo

Resp. 2. Thesaurus Ecclesiæ sunt bona opera, ac satisfactions Christi, Deipara, Apostolorum, Proprietarum, Martyrum, & omnium iustorum à primo iusto Abel usque ad ultimum, qui in fine mundi nasciturus est, quem semper manent in divina acceptatione, seu memoria, ac data sunt Ecclesiæ (cujus Christus est caput) ut ex iis simul iudicij, velut ex quadam spirituali publico arario membris indigentibus communicetur. Pro quo

*N*ota, quod in omni bono opere, quod præsens, duplex sit valor. *Primus* est meritorius, punita, vita aeterna, quae est premium ejus. Et hic est personalis, nec ab operante alteri applicabilis, si nimis loquamus de merito finito puri hominis ad excipiendum meritos infinitum Christi. Et de hoc primo valore intelligitur illud 1. Cor. 3. *Uniusquisque proprium mercedem accipit secundum proprium laborem*. Secundus est valor satisfactorius pro pena peccatis debita, preventaque a penitentia, & difficultate operis boni, ejusque præmium est remissio penæ temporalis debitis peccatis remissa. Et is ex vi unionis charitatis (qua inter membra viva Ecclesiæ, seu inter Fideles alter alterius onera portat) est alterius applicabilis. Et de illo intelligitur illud Eccles. 3. *Eleemosyna extinguit peccatum*, id est, penam peccati.

Dat. die 5. Aug. Datum Romæ apud S. Mariam Majorem anno Incarnationis Dominicæ millesimo septingentesimo quadragesimoquarto, Nonis Augusti, Pontificatus Nostri Anno IV.

D. Card. Passio.

De Indulgentiis.

item 40. dierum auctoritate Summi Pontificis: Item in Dedicatione Ecclesiæ Indulgentiam unius anni. Sollet etiam Papa suis Legatis dare facultatem concedendi Indulgentias, & summo Pontificario.

Hinc *Clemens VI*, in Extrav. cit. ait: *Hunc Thesaurum Christi non in Sudario reponuit, non in agro absconditum, sed per D. Petrum Cali Clavigerum, eiusque Successores commisit Fidelibus salubriter dispensandum. Hinc & Indulgentiarum usus in Ecclesia est antiquissimus. Nam S. Gregorius Magn. Papa creatus anno 619, institutus Roma Indulgentias Stationem, ut scribit S. Tb. hic quest. 25, art. 2, in c. & testantur alihi ante illum. S. Leo III. circa annum 802 concessit Indulgentias teste S. Ludgero in Epist. de S. Siberto. Sergius II. qui sedit circa annum 843, dedit Indulgentias trium annorum, & trium quadragesimarum, visitantibus Ecclesiæ S. Martini in Montibus, in festo ejusdem Ecclesiæ: ut pa-*

tit ex marmore in eadē Ecclesia antiquissimis literis inciso. Plura similia videri possunt in Controversiis. *Hinc* patet, quam splendide mentis sit Kemnius, asserendo, usum Indulgentiarum esse novum in Ecclesia, & cœpisse circa annum Domini 1200. Eadem Indulgentiarum antiquitatem, & Diuinam Traditionem statuit Trid. Seis. 2. de Reform. in Decreto de Indulgentiis.

Ratio: In omni Republica benè ordinata debet penès Principem, vel Magistratum esse potestas membris indulgentibus distribuendi thesaurum ejus, & bona communia: Sed Ecclesia est à Christo benè ordinata, & per Indulgentias aliud non intelligitur quam talis thesaurus, & commune spirituale ararium. Ergo.

Indulgentia plenaria conceditur recitantibus flexibus genibus oratione Ave Maria ad pulsum campanæ per subsequens Decretum.

DECRETUM

SS. D. PAPÆ BENEDICTI XIII.

Quod Indulgentiam Christifidelibus concessam in recitatione ad pulsum Campanæ flexis genibus Orationis: Angelus Domini, &c.

BENEDICTUS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

In*nuntiæ nobis divinitas Apostolicæ servitutis ratio postulat, ut celestium munerum thesauros dispensatione nostra à Domino creditis fidelibus erogamus, cum id ad augendam in terris Beatissimæ, atque Augustissimæ Cœli Reginæ Virginis Deiparae Marie, Patronæ, & Advocate nostre venerationem, extitamque, & confondam erga illam Fidelium devotionem, ac ad animarum salutem speramus, in Domino profuturam: Itaque de Omnipotens Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confitimus; omnibus, & singulis Christifidelibus verè penitentibus, & confessis, ac sacra Communione refectis, qui manu, aut meridiè, seu vesperè ad pulsum Campanæ: Angelus Domini nuntiavit Maria, & conceptus de Spiritu Sancto: Ecce Ancilla Domini, fiat mihi recutuum Verbum tuum: Et Verbum caro factum est, & habitavit in nobis, cum tribus Ave Maria flexis genibus devotè recitaverint, & pro Christianorum Principi concordia, harsenus extirpatione, ac Sanctæ Mariæ Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, Plenariam in uno die cuiuslibet mensis diutimatam per unumquemque Christifelium ad sui libitum eligendo, lucratificando, omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concedimus. In reliquo verò anni diebus iisdem Christifidelibus verè contritis quoties id egerint centum dies de iunctiis eis, seu alias quomodo libet debitis penitentis in forma Ecclesiæ consueta relaxamus; Præsentibus perpetuis futuri temporibus valutur. Volumus autem, ut earumdem praesertim litterarum transcribam, seu exemplis, etiam impressis, manu aliquo Notarii publici subscriptis, & sigillo persone in Ecclesiastica dignitate constitute manutinus, eadem prorsus fides ubique habatur, que ipsi praesentibus habebetur, si forent exhibita, vel ostense.*

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 14. Septembris 1724. Pontificatus Nostri Anno primo.

Fr. Cardinalis Oliverius.

LXXXI. Potestne Papa lucrari Indulgentias alii concessas?

Affirmo: Sicut, & gaudente potest dispensatioibus aliis, v. g. in jejuniu datis.

Ratio S. Thom. quest. 27. art. 4. in Sed contra:

Quia tunc esset ipse pejoris conditionis quam ali, si ipse non posset uti Thesauro Ecclesiæ, quem aliis dispensat.

Et ibidem ad 1. art. 2. *Actus Jurisdictionis*

non potest aliquis in scriptum exercere, sed eis que auctoritate Jurisdictionis dantur, potest etiam Prelatus,

ut, tam in temporalibus, quam in spiritualibus. Si

cut etiam Sacerdos sibi Eucaristiam accipit, quam aliis dat. Et ita etiam Episcopus potest accipere sibi suf-

fragia Ecclesiæ, que aliis dispensat: quorum effectus

immediatus est remissio panis per Indulgentias; & non

actus Jurisdictionis. Hac ibi.

QUÆRO III. Quotuplex est Indulgentia?

¶ LXXXII. Resp. Indulgentia varie dividitur: *Prima* in totalem, & partiale. *Totalis* est plenaria, remittens lucranti totum penam reatum; *Partialis*, que tantum partem.

Dividitur 2. In realem, personalem, & localem. *Realis* est, que conceditur aliqui rei, Rosario, v. gr. vel Imagini, seu potius illi, qui rem talem gestat. *Personalis* conceditur personæ, ut eam lucrare, vel in articulo mortis, vel quoties hoc vel ille opus plium injunctum fecerit. *Localis* conceditur aliqui loco, nimirum Ecclesiæ, vel altari, seu illis, qui locum devotè visitant.

Dividitur 3. vel potius subdividitur Indulgentia

totalis in plenam, plenior, & plenissimam. *Ple-*
na, ut solet explicari à quibusdam, vocatur, qua
remittit totam penitentiam injunctam. *Plenior*, qua
remittit totam penitentiam merito injungendam se-
cundum Canones antiquos, de quibus postea. *Plenissi-*
ma, qua remittit totam penitentiam peccatis in
judicio Dei debitam. Quidquid de hoc sit.

Indulgencia plenaria, & plenissima quoad sub-
tantiam, seu quoad effectum remissionis, totius pe-
ccatorum sunt idem cum Jubilæo, differunt vero solidū
ab illo, quantum ad jurisdictionem, & maiorem fa-
cilitatem, v. g. absolvendi à casibus reservatis, dis-
pensandi in votis, eligendi Confessarium, absolvendi
a censuris, que amplè solent concedi in Jubilæo.
De quo postea plura.

Indulgencia Partialis sub variis formulis conce-
ditur.

Nam i. aliquandiu datur remissio tertie vel quar-
tae partis peccatorum. 2. Interduunt dantur aliquot
anni indulgentiarum, vel aliquot dies, ut quadra-
genae dierum. Indulgentia tertie vel quartae partis
peccatorum significat remitti penitentiam pro ranta
parte peccati debenti juxta taxationem sacro-
rum Canonum. *Idem* est de indulgentia toti dierum
vel annorum; unde male hoc intelligunt illi, qui
dicunt, intelligi toti dies vel annos Purgatorio. *Pro*
quo

XXXIII. Nota, quod antiqui sacri Canones se-
veras assignaverint penitentias sacramentales, seu
à Confessariis injungendas, *nimirum* peccato aliquic
gravi septem annos Penitentia, c. *Hoc ipsum* 33.
q. 2. Et huius penitentia correspondet Indulgen-
tia 7. annorum, dicta *septena*. Pro aliis peccatis de-
terminabant 40. dies jejuni in pane & aqua, &
aliis laboriosis exercitis. Et huius correspondet *Qua-
dragesima*, id est, Indulgentia remittens penitentiam
40. dierum, iuxta illos Canones. Hæc penitentia
jejuni in solo pane, & aqua vocabatur etiam *Ca-
rena*, qui terminus significat carentiam omnium alter-
ius cibi, & consoritum hominum. Pro crimen valde
atrocis, & extraordinario, ut cui deberebatur poena
capitis (de quo c. *Accusatio* 8. de *Accusationibus*)
injungebatur quadragesima jejuni, & septena peni-
tentia.

Qui pejeraverat, vel alium ad induxerat, de-
hebat 40. dies in pane, & aqua transigere, &
per septem annos sequentes penitire. Qui rapauerat
vel furatus fuerat Ecclesia, præter redditumem qua-
drupli, debebat tres annos penitire, & quidem
in pane, & aqua. Per has penitentias putabant il-
lorum Canonum Conditoris frequentius integrè ex-
piari totam peccata debitam. Erat tamen in
potestate Confessarii penitentias illas sic injungere,
ut aliquæ ex septembus obirent, v. g. semel in
hebdomada.

Ex his infertur, pessime sibi consulere illos, qui
indulgentias certorum dierum, aut annorum negli-
gunt, & solas plenarias querunt.

*XXXIV. Quoniam cum hoc explicacione salvas in-
dulgentias mille, immo 2. milles annorum, cum tam
sacri Canones non determinaverint tantam peni-
tentiam, & ad summum pro gravissimis delictis
penitentiam totius vitæ, que raro excedit centum
annos.*

Ad hoc dico imprimis, eam indulgentiam etiam
non posse intelligi de peccatis Purgatorio, quia nec
hoc tamdiu duravit. Deinde *dato*, & non *concesso*
(qua aliqui id *negant*, dicentes: Tales indulgentias
fuisse olim à Quatuorquinis confictas) *dato inquam*, tales
indulgentias fuisse datas, potest contingere, quod
tam atrocias peccata committantur, v. g. in conse-
quendis blasphemando, per singula ferre momenta pe-
teri, item farta, rapinas, adulteria, maxime
peccata cordis in concupiscentia, vel uxoris, vel rei
alieni, &c. ut merito tales peccatores tenerentur ad
miliuum annorum penitentiam; si enim sacri cano-
nes singulis eorum peccatis injunxerint tres vel sep-

tem annos, facto calculo, quatenus erit numerus an-
norum penitentia pro innumeris illis, & tam enor-
mis delictis?

LXXXV. Quoniam hoc intelligitur, quando indul-
gentia plenaria superadditur Indulgentia aliquot an-
norum, vel dierum, vel remissio tertie partis pec-
catorum? Si enim est plenaria, non indiget illa ad-
ditione.

Dico: Dato & non *concesso* (qua aliqui Auditores
id negant) dari authenticam talis indulgentia con-
cessionem, inspicendum est tenus litterarum. Vel
enim illa additio erit lucranda alio tempore, loco,
& actione, vel additio erit applicanda per modum
suffragii animabus in Purgatorio.

LXXXVI. Quid intelligis per Indulgentias Statio-
num Roma?

*Dico: Esse eas quæ conceduntur visitantibus cer-
tas quasdam Romanas Stationes, id est, Ecclesiæ
Roma, & quæ sint instar Stationum seu presidia-
rum, & excubiarum spiritualium. Tales Stationum
Indulgentia Romæ sunt quotidie, in quibusdam Ec-
clesiæ plenaria, in aliis non plenaria.*

*QUÆRERO IV. Quid sentis de Jubilæo, seu Anno
Sancti?*

XXXVII. Resp. 1. Sicut apud Hebreos annus
quinquagesimus remissionis erat *Sanctus* & *Jubilæus*
(Num. ult. & Levit. 25. & 27.) in quo dimittan-
tur omnes labores agriculturæ, nec arbarunt, nec
serebantur, nec metebatur, sed commode susten-
banur ex frugibus anni superioris, quas Deus tri-
pli plures dabant. Item servi donabantur libertate,
relaxabantur deicti, agri dividuntur revertentur ad
antiquos possessores, &c. Ita & Jubilæo Roma-
num est *Annis Sanctis plenaria remissio*, seu *plenaria*
*Indulgentia omnium panarum temporalem peccati
debitorum cum variis privilegiis*, & facultatibus,
ante nominatis, *nimirum* absolvendi à reservatis, vo-
ti communandi, iuramenti relaxandi, &c. Ex quo
patet definitio Jubilæi.

Porro hac vox *Jubileum* derivatur ab Hebreo
Jobel, quod significat cornu, buccinum, vel tuba,
quia in veteri Legi in septimo mense annum Jubilæi
precedente annus quinquagesimus nuntiabatur
clangore buccine, *Levit. 25.*

Resp. 2. Bonifacius VIII. Jubileum Romanum
concessus quovis centesimo anno. *Clemens VI.* redu-
cit ad quinquagesimum. *Urbanus VI.* ad trigesimum
tertium. *Paulus II.* ad vigesimum quintum, ut nunc
servatur. Causa reductionis fuit brevitas vite huma-
nae, & ut homines plurimi tanto thesauro gaudent
possent.

XXXVIII. R. 2. Romæ adveniente Anno Sancto

celebrantur certi ritus, & ceremoniae, quas sic
refert noster *Urbino*. In Vigilia Nativitatis Domini
haura Vesperatum Papa cum Cardinalibus, Prelatis,
& Officialibus deenter ornatis processionaliter, Cru-
ce precedente vadit ad Cappellam Palati Apostoli-
ci, quam ingressi, Papa genuflexus ante Sacramen-
tum, & reliqui omnes orant. Postea thurifera hostia,
præcincti Summus Pontifex Hymnum: *Veni O
criste Spiritus*: E sic recessum ad *Ecclésiam S. Petri*,
cuja porta sancta cum aliis Ecclesiæ portis aeduc-
que est clausa. Ibi Papa è sella gestatoria descendit, &
ad Portam sanctam accedit, præferens manibus mal-
leum, quo ter percutit murum portæ aperiendæ, ter-
que præcipit hos versus: *Aperi te mibi Portas justitiae*.
Interim fabri murarii, & ministri demoluntur murum
Pontifice orante; lapides autem, & cementum muri
disjecti devote à Peregrinis, & à Romanis rapuntur.
Tandem Penitentiarum induit Presbyteralibus ornamen-
tis sumptu aqua benedicta lavant postea Portæ sanctæ,
qua aperta, & lota datur Crux in manu Ponti-
fici, qui genuflexo ante Portam sanctam præcipit: *Tu
Deum laudamus*. Et sic intrat comitante Clero, & fre-
quentia populi. Mox mituit tres Cardinales Legatos ad
aperiendas alias Portas sanctas Ecclesiærum S. Pauli,
S. Joannis Lateranensis, & S. Mariae Majoris,

qui

De Indulgentiis.

qui singuli easdem ferè ceremonias, & preces ad-
hibent in earum reseruatione. Quæ Portæ per totum
annum Jubilæi manent aperte, ut in hujusmodi Ec-
clesiæ omnes Christifideles assidue consequi valeant
plenariam peccatorum remissionem. Haec ille.

Ritus & Ceremoniae, quæ in decursu, & fine

Annī sancti adhibentur, videantur in AA. Quia ea-
dem solemnitate, qua murus fuit apertus, iterum
clauditur redeante Virgili Natali Domini, ipso Pa-
pa primi, deinde summo Penitentiarum in limine Portæ
sanctæ jacente calcem talus, seu cochleari argen-
teo, & ternos lapides ponente, quo peracto mura-
rii murus perficiunt: qui manet integer, usquedam
alius Annus sanctus redeat.

Notitia: Portam vocari sanctam idem, qua illi, qui
per eam, ut decet, intrant, obtinent sanctitudinem,
& gratiam, & dum illa clauditur, lapides, calix, &c.
benedicuntur.

LXXXIX. Resp. 3. Romæ durante Anno Jubilæi,
omnes Indulgentias plenaria concessæ vivis, etiam
in carcerebus detentis, suspenduntur, ne Jubilæo Ro-
mano sint impedimentum, ut patet ex Extrav. *Quen-
tudem*. Et ex Bullæ *Gregor. III.* quæ incipit *Quoniam
sancti Jubilæi*. Item suspenduntur aliae facultates, v. g.
communitandi vota, dispensandi à casibus Bullæ Ce-
cane absolvi, &c. quæ fuenter concessæ ad lucrandas Indulgen-
tias plenarias. Indulgentias tamen conces-
sa per modum suffragii defunctionis non suspenduntur,
cum Jubilæo Romano, non obstant. Ut nec con-
cessæ vivis pro articulo mortis, ut *Bonacina* docet
ex Declaratione *Urbanii VIII.* facta anno 1625. Ex
qua eadem declaratione constat, non suspenduntur
facultates vi Privilegiorum Religionis datae, v. g. ab-
solvendi à reservatis: quia ut dictum est, solum sus-
penduntur facultates concessæ ad lucrandas Indulgen-
tias plenarias.

*Resp. 5. Solet etiam Papa post Jubilæum Roma-
num, ut, & post suam Coronationem, item in gra-
vi necessitate, vel persecutione Ecclesiæ, omnibus
Fidelibus concedere extraordinarium Jubilæum, ad
illud lucrandum exigendo certa opera, quæ videnda
sunt in ipsa Bulla, ac sedulò, & accurate implenda
hos casus?*

XC. Primò: Peccat quis peccato reservato, & qui-
dem ex confidencia Jubilæi obtinendi, potestem omnino vo-
tum conditionalia, etiam sine pena, obli-
gare adimplere.

*1. Titus in prima hebdomada Jubilæum lucra-
tus est; in secunda vero committit reservata, potest-
ne absolvit, aut vota ei committit?*

*2. Quid si ab illis petat, absolvit statim elapo-
Jubilæo?*

*3. Titus accepit absolutionem à reservatis, & votorum
communitatione, sed postea opera non impler, adeo-
que nec Indulgentias lucrat, reviviscentne vota,
& censura.*

*5. Opera Jubilæi debentur omnia fieri in una
hebdomada?*

Ad 1. Probabilis Resp. Affirm. Ratio: Quia
ubi Bulla non distinguunt, vel restrinquit, aut excipi-
t, neque nos distinguere, aut restringere debemus: Sed Bulla Jubilæi non excipit illos, qui pec-
cant spe venient. Ergo, Porro, quod tales fraudem com-
mittant, ex eo conscientiam suam magis gravant.

Nec tamen Papa eorum malitia patrocinio præbet,
qua idem esse dicendum de Christo, qui ins-
tituit Sacramenta in peccatorum remedio, quibus
multis abundantur.

Ad 2. Probabilis affirmat. Ratio: Tum quia
homo habet jus ad tales gratias stante Jubilæo ob-
tinendas. Tum etiam, quia eis in probabiliori sen-
tentiâ non possit denomi lucrari Jubilæum, qui in
prima hebdomada illud vero est lucratus, cum tra-
men nemo sine Dei revelatione omnino certus sit
de ejus consecratione, ad majorem securitatem pa-

test rursus perficere opera præscripta. Ergo & ob-
tinere dictas gratias, *nimirum* absolvendi à reserva-
tis, & communitandi in votis, in que incidit duran-
ter Jubilæo.

Ad 3. patet supra in Ex. 2. n. 77. Resp. 2. & 3.

Ad 4. Resp. probabilis negative. Ratio: Quia
votus absolutus, & sine conditione, vel restrictione
sunt communata, & censura ablatâ sine conditione
reincidentia. Ergo.

Ad 5. Affermo. Pro quo inscipiatu tenor Bullæ.
An vigore Jubilæi possit in voto fieri dispensatio,
vide supra Tr. 10. Ex. 3. in Casu ante q. 3.

CASUS SECUNDUS.

*L*ucas sentiens se in quoddam grave peccatum es-
se inclinatum, fitmpter proponit cum DEI au-
xilio illud non amplius committere, votet se ingressum
Religionem, vel saltē sacros Ordines in Cle-
ricatu assumptum, si in illud deinceps, vel se-
mel incidisset. Qui cum rursus incidisset, & videat
advenisse nunc Jubilæum amplissimum, quo con-
ceditur facultas in omni voto dispensari, & communi-
tandi, excepto voto castitatis, & Religionis, nittitur
in dicto voto dispensem, & in quodlibet alius mu-
ter Jubilæum consequi, peritque a Confessario, ut
in uxori duceret possit.

*Queritur: An Confessarius possit, & debet in
hujusmodi voto dispensemare?*

Ante decisionem appondendum est *Primò*, vo-
tum hujusmodi conditionalia, etiam sine pena, obli-
gare adimplere conditione. Et in hoc distinguuntur
votum conditionalis penale, à votis conditionalis puræ,
quod in penale, is qui votet, non est affectus, nec
intensus in id, quod pollicetur, ut qui votet Re-
ligionem, si in tale peccatum incidit, revera non vo-
tet quasi amans tale peccatum, sed quasi sibi invi-
sum, & exomus, & ideo direcè non votet Religionem,
sed solum non peccare, & in tale, vel ta-
lum peccatum non prolabi, & penam adiut, ut il-
lud caveat fieri religiosum, & proinde direcè non
est votum Religionis, sed votum non peccandi in
tali genere; secus autem est in voto pure condi-
tionali, in quo id quod votaret, ex directo intenditur,
quamvis sub conditione.

Prænotandum Secundò: Quod cum dispensatio
justem, & rationabilem causam requirat, qua ille,
qui habet autoritatem dispensandi, potest omnino vo-
tum relaxare, absque eo, quod loco voti aliquid in-
 jungat votent, & commutatio exigat, ut id in quod
votum communitandi est, æquè sit bonum, ac me-
lius re illa, quam votit; & tunc æquè bonum exi-
gitur, quando aliqua ex causa rationabilis commuta-
tur; tunc vero melius, quando sine causa, ex me-
tro beneplacito commutatio, ut declarat S. Thom.
2. 2. quæst. 28. art. 12. & Cajet. ibi. Ideo ille, qui
habet potestatem dispensandi, & simul communitan-
di, potest partim dispensandi, partim communitan-
do relaxare votum, sine justa omnino causa, & vo-
tum ipsum totaliter remittere imponendo aliquid lo-
co ejusdem votentis, licet sit minus eo, quod erat
potest.

Advertendum Terribi: Quod votum secundum ali-
quos perpertuo sceleri, & adimplere conditione non
sit nisi per summum Pontificem dispensabile; quia
posita in actu conditione, sit obligatio ad Religionem,
qua ex vi dieti voti innata est, & corroborata; non
desunt tamen alii etiam gravissimi Theologî, qui pu-
tan, vota hujusmodi penalis castitatis, religionis,
in Terram sanctam, &c. adimplere etiam conditione
non esse summo Pontifici, sed Episcopo reservata;
cum non sint emissa voluntate adimplent illa, ni-
scio omnino per accidentem: immo qui votit sic Reli-
gionem, est simpliciter nolens religionem, quippe
qui ut illam tamquam penam invasim, & gravi-
ssimam sese abalienaret à committendo tali vel ta-
li sceleri, indixit sibi ipsi illam ut inopiatam, &
Eeee odio-

odiosam per quam deterretur; ita quod actus voti
lius sit non incidere in tale scelus; actus vero
simpliciter non volitus, sed volitus secundum quid
fuit Religionem ingredi, per quam ut maximè pœ-
nalem, & à se minimè desideratam volui evitare
talis speciei peccatum. Jam autem summi Pontifices
non sibi reservant castitatis, & religionis vota, nisi
quando sunt per se volita, & habent propriam ra-
tionem voti castitatis, religionis, &c. *Ratio est,*
quia cum hujusmodi reservatio habeat quamdam ra-
tionem penas, non est nisi strictè interpretanda,
& ad proprios ad formales terminos restringenda, &
ideo ex sola vota summo Pontifici reservantur, que
propriè, & simpliciter sunt religionis vota, cas-
titatis desiderata, peregrinationis intenta &c. cuius
generis non sunt, quando religio, castitas, pere-
grinatio in Terram sanctam &c. in paenam, & ut
odiosas, ac non volita à voente promittuntur. Et
secundum hanc opinionem facilis est causas resolu-
tio, quod possit cum eo dispensare, ut quod non
est Summo Pontifici, sed Episcopo reservatum.

Persistendo autem in alia opinione, quod sit
votum reservatum summo Pontifici, et a tunc Con-
fessarius vi Jubilai in dicto caso Lucam absolvere
possit?

Videatur pro parte *negativa* facere, quod promis-
sio est propter promissum, & per votum magis ten-
diuntur opera ad promissum, quam ad obligationem pro-
missi: quemadmodum magis semper intendunt ter-
minus, quam via ad terminum; sed qui votoe sa-
cris Ordinibus initiari, cum hujusmodi Ordinum sus-
ceptio importet promissionem, & obligationem ad
castitatem, videatur, quod etiam hoc cadat sub pri-
ori voto, & quod utrumque ex aequo intendantur.

Accedit, quod ille, qui votet antecedentes, vo-
vet, & necessarium consequens. *Cap. Accessorium,*
de Reg. Jur. in 6. Sed castitas est annexa susceptio-
ni Ordinis, tamquam quid necessariò consequens,
necessitate saltem Pontifici juris, ergo videatur, quod
vovens initiari Ordinibus sacris, vovet implicitè
castitatem, & idèo nequeat à Confessario virtute
dicti Jubilai in tali voto dispensari. *Sed.*

Respondit *affirmative*: Quia nemo virtute voti
obligatur nisi ad id, quod est proprium illius voti
objectionem; sed illi, qui Ordines sacros in Clericalli
gradu vovit assumere, non fuit aliud objectum
per se primo propositum, quam dicta assumptio;
ergo ab hac specificatur & determinatur tale votum,
& non à castitate, & ad initandum se Sa-
crist tenetur, non ad castè vivendum.

Confutatur: Qui statum aliquem suscipere pro-
ponit, non se obligat ad leges illius status, quousque
statum illum reipsa assumat: cum non exprimatur
in voto suo obligationem ad particulas leges
illius status; sed Clericatus est quidam status, ut
patet; ergo qui illum assumere pollicetur non sta-
tim astringitur ad eis leges servandas, & ideo nec
ad castitatem, quippe quia non obligat, nisi ejusdem
status actu profectus, qui sese per actualiter Ordinis
susceptionem, ad illam solemittere obligatur.

Secundum: Quia si aliquis voveret suscipere sa-
cros Ordinibus post annum, elapsaque anno non
adimpleret suum votum, iste licet peccaverit non
adimplendo prædictum votum non tam sibi im-
putabatur ad culpam, quod non dixerit Divinum
Officium, ad quod recitandum obligat Ordo sacer-
& cadit sub suo voto consequenter; similiter etiam si
est forniciatus, non peccavit contra vobum castitatis,
quod erat emissurus sacris Ordinibus initiatus, velut
qui vovet Religionem ingredi, & interim quando
est in sæculo, vel antequam emitta sollemne pro-
fessionem, res possidet immobiles, non dicetur pec-
care contra votum paupertatis, ut patet; sic etiam,
qui voveret uxorem ducere, interim quando matri-
monio non jungitur, non est adulterio forniciando;
ergo votum de sumendis Ordinibus sacris non est
votum castitatis.

Tertiù: Quia votum, cum sit lex quedam sim-
pliciter, quam homo sibi ipsi praestituit, eodem mo-
dum judicandum est de obligatione voti, quo judica-
tur de obligatione legis; sed si esset aliqua lex, qua
obligaretur Lucas, ut fieret post menses sex Subdia-
conus, nec iste tamē transacto tempore obediens
legi, sed vagaretur ad libitum, incurritur solūm
culpam omissionis, non suscipiendo illum Ordinem,
ad quem lege astringebatur; nec Confessarius ex-
iget ab illo, quare interim, non servarit obediens-
& castitatem aut quare non recitat Divinum
Officium, vel cetera non peregerit, que esset per-
faturus in Subdiaconatus Ordine; nec pro his ali-
quam injungeret penitentiam, sed solidum pro eo,
qua non suscepit Subdiaconatus Ordinem, & de
hoc interrogaret ipsum. Igitur prædictum votum de
Ordinibus suscipiens non est castitatis, nec reli-
gionis.

Tandem: Si in voto susceptio Ordinis inclu-
deretur opera annexa Ordini, nempe castitas, &
obedientia & sequentia, quod habens tale votum, si
uxorem ducere, auctoraret adhuc ad votum obe-
dientie, in his que conjugio non contrariantur,
& similiter ad votum castitatis, saltē quoq; alias
mulieres præter suum, immo eadem ratione seque-
retr, quod esset obligatus persolvere Horas Cano-
nicas, ad quas ipsi Clerici tenentur, que omnia
absurda sunt.

Quare concludendum, quod, cum emissum à
Luca de sumendis sacris Ordinibus non sit vobum
religionis, ut luce ipsa est clarus, cum non sit
status, quo per omissionem professionis regulæ
approbatæ se totum subiecti. Prælati imperio, ut ait
S. Th. 2. 2. q. 186. Non enim Clericatus est religio.
Non etiam sit vobum castitatis, ut probatum est,
& in omnibus aliis ab his duabus concedendar in
dicto Jubilai dispensatio, poterit Confessarius Lu-
cæ vobum relaxare, imponendo aliquid loco ejusdem.

Nequaque tamē concedenda illi libertas, ut
uxorem ducat, sed potius consulat ipsi, ut celebra-
tum in sæculo observet, & in aliquo deyota sæ-
cularium Confraternitate Divinum obsequium fre-
quenter, tantoque difficulter in hoc voto remittendu-
re sit Confessarius, quanto ex prima disjunctionis
parte colliguntur intendisse Lucam, in paenam com-
missi sceleris ingredi Religionem, eamdemque per
accidens saltem vovere, & secundario, quando
hanc non astringeretur, Sacris ad minus initiari.

Unde hujusmodi vobum, esti disjunctivum, &
disjunctionis elecio pendeat à libera voluntate Lu-
cae, nihilominus videtur quod primam partem
disjunctionis esse Religionis, & sic iuxta communem
opinione indispensable per dictum Jubilæum;
quamvis quod alteram disjunctionis partem, &
secundariam, quæ est de suscipiendo sacris Ordinibus,
sub dispensatione cadat.

Nec obstant in contrarium adducta; nam ex eo,
quod promissio fit propter promissum, nihil aliud in-
fertur, nisi quod vana, & frustratoria esset promis-
sio, si ipsum, quod promissum est, executioni non
mandaretur, neque ad actum reducereatur. Quo fit,
ut debitor futurae promissionis sit astrioida facere id,
quod sub future promissione continetur; non tamen
inde sequitur, quod hec promissio immediate, quia
Lucas obligat ad suscipiendum Ordines, cadat sub
executione castitatis servandas, cum hujs vobum non
includatur in precedenti voto, nisi mediante actu-
ali susceptione Ordinis, &c.

Ad id verò, quod additur, *magis intendit opus,*
quam promissionem, sicut magis intendit terminus
ad quib; quam via. *Res.* Id verum esse de opere,
quod est proxima, & immediata materia voti, ita
quod respectu cuiuslibet promissionis verum est in-
tendi ipsum opus, quam ipsam promissionem; sed
respetu primi voti, quod fuit de suscipiendo Ordinibus,
ipsa initatio, & Ordinum sumptio est ipsum
opus, & objectum, & non castitas vel obedientia,
vel

vel recitatio Divini Officii, & cetera similia Ordini-
bus annexa.

Quare fatendum, quod sicut precipiuntur Ordini-
nes, ut castè vivant, ut obediatur Prælati, & prop-
ter alios Actus Ecclesiasticos; ita fit votum de su-
menda Ordinibus, ut sumantur. Hoc enim est opus,
ad quod ordinatur dicta promissio, & hujusmodi in
Sacrì initio est terminus totalis dicti voti.

Ad illud *denuo*, quod dicitur principale trahere
secum accessorum, satis, dicendo, verum esse,
quando accessorum continetur in principali; jam
autem castitas non continetur in promissione de sus-
cipiendo Ordinibus, sed in ipsa actuali eorum
susceptione, opera siquidem contentientia, obedientia,
recitatione Divini Officii, non nisi mediante Ordinis
sumptione actuali cadunt sub promissione simplici
Clericis status suscipiens, ut egregie Cajet. 2. 2.
q. 88. art. 1. comprobatur.

CASUS TERTIUS.

Antonius publicato Jubilæo se dispositus ad illud lu-
cram, & cum hoc proposito peractis aliquibus
in Jubilæo iniunctis, in medio hebdomadæ est con-
fessus, & in quibusvis votis auctoritate Jubilæi à Con-
fessario dispensatus, postea tamen à diemone tenta-
tus in peccata aliqua incidit, nec reliqua in Jubilæo
prescripta est executus, & ita culpa sua non est
lucratus.

Queritur: Utrum votorum dispensatio virtute Ju-
bilæi à Confessario facta fuerit valida, vel potius nulla
Jubilæo non auctorata?

Pro *Affirmativo* facit, quod cum ista dispensatio
fieri debet in actu confessionis, videatur, quod quoq;
sufficiunt ad validitatem confessionis à casibus reser-
vatis per Jubilæum, sufficiente etiam ad valorem dis-
pensationis in voto; sed ad primum sat est propositio
lucrandi Jubilæum, nec postea reincidit, quam-
vis illud non lucratur, ut communiter Doctores asse-
runt; ergo à pari dispensatio votorum in confessionis
facta, virtute Jubilæi cum proposito illud lucran-
ti sufficit.

Accedit, quod per Jubilæum potestas dispensan-
di datum Confessario in actu solo confessionis, & idèo
si actus confessionis cum proposito acquirendi Jubilæum
est validus, cur etiam actus dispensationis in
eodem Sacramento facto non erit validus?

Negativa tamen, quod talis dispensatio sit invalida,
& per non associationem Jubilæi retrocesserit, &
nulla maneat, indubbiè tamquam verior tenenda est.

Ratio est: Quia etiæ absoluto Sacramentalis de
peccatis sit actus legitimus, qui non admittit modum,
nec conditionem, sed plene habet suum effectum
statim ac verba absolutio à Confessario super debiti
materia proferuntur. *Art. 1. Actus legitimus*, *f. de*
Reg. Jur. Attamen actus, qui fuit sub conditione
salmi tacita & virtuali, non sortiuntur suum effectum
conditione non adimplita, ut satis patet. Jam
autem dispensatio in voto est actus revocabilis, nec
ex natura sua Sacramentalis, & idèo fieri potest sub
conditione, & sub haec fit tacite à Confessario, quatenus
non dispensat nisi in virtute Jubilæi lucrandi, ac
prædonio non lucratur, dispensatio redditur invalida.

Confirmatur: Quia non debet magis valere dis-
pensatio voti facta virtute Jubilæi, quando dispensa-
tus illud non lucratur, quam valeat absolutio à pec-
catis habentibus excommunicatione annexam, cum
hæc sit minus pendens à futuro, & magis conjuncta
cum Sacramento confessionis, quam illa. Sed abso-
lutus à peccatis habentibus excommunicatione reser-
vatum reincidit in eamdem excommunicationem, si
ob culpam suam non lucratur Jubilæum, eo quid
licet absolute à peccatis quia Sacramentalis, non
admittit conditionem de futuro, in eam tamen con-
sentit absolutio ab excommunicatione, quia ex se
non est Sacramentalis, sed iudicaria.

Præterea, facta contra formam presertim ab ho-
mīne datam, sunt ipso jure nulla. *Cap. Cum dicitur*,
de Rescrip. Immò etiam facta circa formam. *Cap.*
Prud. de Officio delegat. Cum ergo forma Jubilæi det
auctoritatem dispensandi, ea conditione, ut fiant,
que in Jubilæo ordinantur, sequitur, quod defi-
ciente hujus conditionis defectu, dispensatio fuerit
invalida. Pro quo facit *Gloss.* & *Clement. 1. verbo*
Inhibentes, de Jure Patronatus, quæ habet, non va-
lere actum ab eo, cu data est potestas faciendo illum,
adjecta forma, si non servat eam, nec habeat alium
de potestate, quæ illum faciat; unde inferatur, non
fuerit cum isto in voto per Jubilæum dispensatum,
nisi supposito, quod esset illud lucraturus.

Quo autem in contrarium adducuntur, facile ex
dictis solvi possunt; nam etiæ ad dispensandum per
Jubilæum in voto requiratur, quod id fiat à Con-
fessario in actu confessionis, & ad hanc sufficiat
propositum lucrandi Jubilæum; quando ante alia ope-
ra premitti debent. Et prædicta absolute à peccatis,
quantumcumque reservatis, vigore Jubilæi facta,
non pendas à futuro, nec patiatur conditionem sus-
pensivam actus, qui est Sacramentalis, & sortitur
suum effectum, quando datur. Attamen voti dispen-
satione actuali cadunt sub promotione simplici
Clericis status suscipiens, ut egregie Cajet. 2. 2.
q. 88. art. 1. comprobatur.

Queritur: Utrum votorum dispensatio virtute Ju-
bilæi à Confessario facta fuerit valida, vel potius nulla
Jubilæo non auctorata?

Pro *Affirmativo* facit, quod cum ista dispensatio
fieri debet in actu confessionis, videatur, quod quoq;
sufficiunt ad validitatem confessionis à casibus reser-
vatis per Jubilæum, sufficiente etiam ad valorem dis-
pensationis in voto; sed ad primum sat est propositio
lucrandi Jubilæum, non peccasse mortiferè non re-
citantio, ac prædicta fuisse verè dispensatum, & non
sub conditione; cum dispensatio conditionaliter ne-
queat ut dispensatio ante adimpleretur conditionem,
Cap. Si pro te, de Recr. 1. 6. §. Omnis.

Et quod magis urget, illud est, quod dispensatio
semel Canonice facta ex superveniente causa non
retractatur, ut est casus in *cap. Ex tua, de Filiis*
Presb. Et non Doctores in *c. De bis, de Accus.*
Quarè ex eo, quod aliquis postea ob suam culpam
non est lucratus Jubilæum, videatur, quod dispen-
satio juridica per Confessarium ante facta non retrac-
taretur.

Accedit, quod post actum legitimè absolutum,
& dispensatum, non darur reincidentia in eundem,
nisi maneat, indubbiè tamquam verior tenenda est.

Ratio est: Quia etiæ absoluto Sacramentalis de
peccatis sit actus legitimus, qui non admittit modum,
nec conditionem, sed plene habet suum effectum
statim ac verba absolutio à Confessario super debiti
materia proferuntur. *Art. 1. Actus legitimus*, *f. de*
Reg. Jur. Attamen actus, qui fuit sub conditione
salmi tacita & virtuali, non sortiuntur suum effectum
conditione non adimplita, ut satis patet. Jam
autem dispensatio in voto est actus revocabilis, nec
ex natura sua Sacramentalis, & idèo fieri potest sub
conditione, & sub haec fit tacite à Confessario, quatenus
non dispensat nisi in virtute Jubilæi lucrandi, ac
prædonio non lucratur, dispensatio redditur invalida.

Confirmatur: Quia si Confessarius exp̄e diceret, se
sub hac conditione dispensare, si lucrabitur Ju-
bilæum, profecto non erit dispensatio eo non lucra-
tor; ergo cum ex verbis *Balle* constet hanc condi-
tio non tacite, relinquit manifestum invalidam
reddi dispensationem, statim ac Antonius noluit Ju-
bilæum assequi; conditio enim, quæ tacite inest,
etiam in spiritualibus, parum referi, sive exprimatur,
sive non, iuxta *Gloss.* cap. *Significati, de*
Elegi, & cap. Ad audientiam 2. de Recr.

Ad primum instantiam potest quidem respon-
deri, ilam dispensationem voti factam Feria secun-
da, *Excomm.* *de P. 2.*

da, quando Antonius est confessus, non sortiri efficaciam statim post confessionem, sed tunc quando Jubileum est omnino lucratu*s*; quia cum fuerit facta sub conditione, non habet efficaciam nisi post adimplatam conditionem, & ita Antonium peccasse utenndo tali dispensatione, quia omnia Jubilei opera non sunt ab eo peracta; ita quod illa dispensatio facta tempore confessionis non obtinuit vim, & efficaciam pro tunc, quando penitentis habuit propositum lucrandi Jubileum, sed pro illo tunc, quo fuit in affectu ascensionis.

Secondo: Quod Antonius statim ac fuit dispensatus per Confessarium in suo voto, non pectet usendo tali dispensatione, cum illa facta fuerit Canonice auctoritate Papa in actu confessionis; & quavis tunc per Confessarium dispensans fuit obligatio voti sublati initiativae, in propositione assentiendi Jubileum, non tamen fuerit penitus extincta, nisi per realem assecutionem ejusdem Jubilei, quo non assecutus, reviviscit voti obligatio; sed etiam quod per Confessarii dispensationem, quoque durat propositum lucrandi Jubileum, sicut potuit Antonius dispensationem petere, ita potest illa uti; sed mutato proposito, & Jubileum non lucratu*s*, redit eadem voti obligatio, quatenus in tali dispensatione inerat tunc eadem conditio, que etiam ex parte Antonini in ipso suo proposito includebatur, ut scilicet Jubileum assecueretur, qua deficiente, completa requirunt pia, & rationabilis causa eam concedendi, qua nimurim causa concernat publicam Ecclesie utilitatem, aut animarum salutem, vel Dei gloriam. Ita patet ex S. Th. hic q. 25. art. 2. in fin. c. & art. 3.

Ratio: Tum quia dispensator in bonis domini sui debet disponere ex justa causa; alios enim non erit fideli servus; Sed Papa solus est dispensator Thesauri Ecclesie, non Dominus. Ergo. Tum etiam quia Papa non potest sine justa causa aliquem deobligare ab iis, que sunt debita in foro Dei, aut de jure Divino; Sed penitentia peccatis sunt debita jure Divino, & in foro Dei. Ergo.

Ex quo sequitur, quod sola Thesauri abundantia non sit sufficiens causa ad eum cuicunque distribuendum.

Resp. 2. Angel. Doctor hic q. 25. art. 3. in Sed Contra docet, quod pro peregrinationibus, & Eleemosynis possint fieri Indulgencie. Et id probat ex communione Ecclesie consuetudine.

Resp. 3. Quomodo pro temporalibus possint dari Indulgencie, explicat ibidem in c. dicens: *Temporalia ad spiritualia ordinantur, quia propter spiritualia debemus ut temporalibus. Et ideo pro temporalibus simplier non potest fieri indulgentia, sed pro temporalibus ordinatis ad spiritualia, sicut est repressione inimicorum Ecclesie, qui pacem Ecclesiae perturbant: sicut & construclio Ecclesiarum, & pontium, & aliorum Eleemosynarum.* Subdit ibid. ad 1. S. D. *Et per hoc patet, quod non sit ibi Simonia, quia non datur spiritualia pro temporalibus, sed pro spirituali.* In solut. ad 2. art. 1., *Item pro pure spiritualibus potest fieri Indulgencia, & fit quandoque: sicut, qui orat pro Rege Francia, cito habet decem dies de Indulgencia a Papa Innocentio IV. Hoc ibi.*

Resp. 4. Probabilis est, quod ad concedendas Indulgencias, præsertim magnas, non sufficiat, quicunque levissima causa pia, sed debet iuxta prudentem arbitrium esse aliquo modo proportionata. Hinc si causa nimis sit levis, & Indulgencia excedens, hinc erit invalida, saltem quoad excessum.

Ratio patet ex dictis pro Resp. 1.

Dixi, *juxta prudentis arbitrium;* Nam si instante, causa adhuc rei^{ra} foris insufficiens, valida erit Indulgencia. Quia Dominus Thesauri non est rationabiliter invitus quandiu a servo dispensans iuxta Regulas prudentie.

Quoniam ergo salvas valorem plenaria Indulgencia, quam Papa dat omnibus ante soles Basiliæ.

D.

missionis exerceat. Hinc fit, ut Papa per hoc, quod dat auctoritatem Confessario, ut dispense, vult taciti^{re} sufficere ad dispensationem propositum lucrandi Jubileum, & per hoc, quod vult gratis, & privilegia in Jubilezo contenta non valere: illis, qui ipsum non lucrantur, vult insimul tacite, quod non lucratur Jubileum, & obligatio voti reviscerat. Et ita Confessarius intendens dispensare virtute Jubilei, & secundum formam eius perinde agit, ac si dispensaret expressè, dicendo: Dispenso, seu commuto votum hoc, ita ut si Jubileum non asserui, reincidente in idipsum voti ligamentem debas.

QUÆRÒ VI. Requiritur iusta & rationabilis causa ad concessionem indulgentiarum, ut sint validæ?

XCI. *Ante Resp. supponitur*, concessionem Indulgenciarum sine rationabilis causa factam, esse illicitam, proinde peccare eum, qui illas concedit, quia non agit ut fidelis servus, & prudens cum bonis dominis sui. Item esse saltem validam quod aliqua privilegia, & facultates versantes circa ea, quia à solo Jure Ecclesiastico pendent, ut facultas dispensandi in Irregularitate, absolvendi à reservatis, &c. Cum enim ius Ecclesiasticum à solo arbitrio Papæ pendat, potest in ea valide dispensare, etiam sine iusta causa. *Hoc notato.*

Resp. 1. Ad valorem Indulgencie ejusque effectum, qui est remissio poenæ in Purgatorio solvenda requirunt pia, & rationabilis causa eam concedendi, qua nimurim causa concernat publicam Ecclesie utilitatem, aut animarum salutem, vel Dei gloriam. Ita patet ex S. Th. hic q. 25. art. 2. in fin. c. & art. 3.

Ratio: Tum quia dispensator in bonis domini sui debet disponere ex justa causa; alios enim non erit fideli servus; Sed Papa solus est dispensator Thesauri Ecclesie, non Dominus. Ergo. Tum etiam quia Papa non potest sine justa causa aliquem deobligare ab iis, que sunt debita in foro Dei, aut de jure Divino; Sed penitentia peccatis sunt debita jure Divino, & in foro Dei. Ergo.

Ex quo sequitur, quod sola Thesauri abundantia non sit sufficiens causa ad eum cuicunque distribuendum.

Resp. 2. Angel. Doctor hic q. 25. art. 3. in Sed Contra docet, quod pro peregrinationibus, & Eleemosynis possint fieri Indulgencie. Et id probat ex communione Ecclesie consuetudine.

Resp. 3. Quomodo pro temporalibus possint dari Indulgencie, explicat ibidem in c. dicens: *Temporalia ad spiritualia ordinantur, quia propter spiritualia debemus ut temporalibus. Et ideo pro temporalibus simplier non potest fieri indulgentia, sed pro temporalibus ordinatis ad spiritualia, sicut est repressione inimicorum Ecclesie, qui pacem Ecclesiae perturbant: sicut & construclio Ecclesiarum, & pontium, & aliorum Eleemosynarum.* Subdit ibid. ad 1. S. D. *Et per hoc patet, quod non sit ibi Simonia, quia non datur spiritualia pro temporalibus, sed pro spirituali.* In solut. ad 2. art. 1., *Item pro pure spiritualibus potest fieri Indulgencia, & fit quandoque: sicut, qui orat pro Rege Francia, cito habet decem dies de Indulgencia a Papa Innocentio IV. Hoc ibi.*

Resp. 4. Probabilis est, quod ad concedendas Indulgencias, præsertim magnas, non sufficiat, quicunque levissima causa pia, sed debet iuxta prudentem arbitrium esse aliquo modo proportionata. Hinc si causa nimis sit levis, & Indulgencia excedens, hinc erit invalida, saltem quoad excessum.

Ratio patet ex dictis pro Resp. 1.

Dixi, *juxta prudentis arbitrium;* Nam si in instante, causa adhuc rei^{ra} foris insufficiens, valida erit Indulgencia. Quia Dominus Thesauri non est rationabiliter invitus quandiu a servo dispensans iuxta Regulas prudentie.

Quoniam ergo salvas valorem plenaria Indulgencia, quam Papa dat omnibus ante soles Basiliæ.

quid omittat, v. g. ex rosario unum, & alterum Ave Maria?

Dico: Ibi causam quidem esse levem secundum se, at sufficientem iuxta finem intentum per Indulgenciam. Illa enim assistentia praे foribus, & assistentia populi sub benedictione Papali est medium apicum, & p[ro]tice ad protestationem Fidei de Capite Ecclesiæ, & ad honorem Sedis Apostolice, qui est filius Iusti Indulgencie, ut explicit *Bellarmino*. Similiter pro eadem causa, diverso tamen tempore, potest concedi major, vel minor Indulgencia, quia causa una tempore levius, alio tempore potest esse major, sicut eadem eleemosyna miseriam pauperum magis sublevat, dum est annona caritas quam dum non est.

QUÆRÒ VII. Quæ conditions requiruntur in Indulgenciis?

XCII. *Resp.* Esse quinque. *Prima est*, ut sit baptizatus. Quia nemo potest esse particeps Thesauri Ecclesie, nisi sit membrum Ecclesie: *Sed fit membrum per Baptismum. Ergo,*

2. Ut non sit excommunicatus excommunicatione majori, juxta dicta superius.

3. Ut Indulgencia indigat, non enim potest eam suspenderre, vel in futurum reservare, usquecum in dignitatem.

4. Ut non sit in peccato mortali. Quia remissio peccatorum temporis supponit remissionem culpa*s*, & peccatorum aeternarum, quia inimicus Dei est indignus, immoⁿcapax talis gratia. Debet ergo lucrans esse in gratia, saltem quando impletum ultimum opus, eti optimum sit, si omnia implet in gratia. Verum probabilitus.

Distingendum hic est cum Bellarm. & nostro Nagono: Si Indulgenciarum finis est pro peccatis sati facte, vel Deum Christiano populo placare, & ad hujus finis consecrationem injunguntur processus, eleemosynæ, jejuna, temporum visitationes, verius esse videtur, omnia haec opera debere fieri in statu gracie.

Ratio: Quia sine gratia ad illum finem non conducunt; Nam cum domino iniquorum non probet Altimissimus, & odio sibi Deo impius, & impietas ejus, ut sit Scriptura, per talia opera non placatur, nec per ea Deo satiatur. Ergo si quis sit in mortali, debet operibus promovere saltem contritionem, & non Confessionem. Si vero finis sit aliis, v. g. edificatio Templi, vel Hospitalis, sublevatio pauperum, subdium bellorum sacri, &c. sufficit esse in gratia, quando ultimum opus perficiatur, seu quando Indulgencia est percipienda, quia illæ finis potest obtineri per opera etiam a peccatore facta.

5. Conditio es executo operis injuncto modo prescripto.

Quid si Penitentia defacto omnibus operibus in mortali facit, adeoque propter fictionem, seu obiciem indulgentiam non lucratur, lucraturne postea fictione sublata per penitentiam?

Dico: Non lucratur. *Ratio:* Indulgencia tantum valeat, quantum sonat, & non operatur ultra intentionem concedentis, sed indubitate, si concedendis de hoc interrogaretur, diceret, han non esse mentem suam. Ergo.

XCIII. *Quid si opera prescripta impleantur in peccato veniali?*

Dico 1. Remissionem penæ alii peccatis, sive mortalibus, sive venialibus, jam remissa debita, non impediri.

Ratio: Tum quia veniale non tollit statum gratiae, adeoque, nec remissionem penæ. *Tum etiam, quia licet tunc opus operantis non sit Deo gratum, cum sit malum: bene tamen opus operatum, scilicet satisfactiones Christi, & Sanctorum, quæ sunt infiniti valoris, coramque intuita penæ per Indulgencias remittitur.* Hoc tamen solum verum est sub distinctione ante soles ex *Bellarmino*.

Quid si quis ex operibus prescriptis nimisrum

quid omittat, v. g. ex rosario unum, & alterum Ave Maria?

Dico: Etsi Varii DD. reneant, hic parum pro nihilo reputari, atramen judicio hic non laxè, sed res valde dubia. Immò ut scribit *Gobat*, Eugenius IV. in Bula, quia Monachis Vallisoletanus pro articulo mortis dedit plenariam Indulgenciam dependenter à jejunio singulis sexiis feriis per totum annum obuenio; in illa, inquit, Bula omissionem quantumvis involuntariam unicuius volunti suppliri alio anno proximo, alioquin noleas eos gaudere indulgentia.

Quæs: Quæ in Brevis concessionis indulgentiarum, dicitur eas concedi *verè contritæ*, & *confessæ*, debet fieri semper, & ab omnibus, etiam ab illis, qui sunt in gratia, confessio? Hac difficultas est sublata per decrenum Sac. Congregat. die 9. Decembri 1763, quod his verbis conceptum est: *Quam Sacra Congregatio indulgentias, & sacris reliquis praeposita die 31. mensis Martii anno 1759, fuerit in votis, confessione sacramentalem, quando in Brevis apportion pro indulgentia concessione, perogi omnino debere, etiam ab his, qui sibi letib[us] peccati concisi non sunt, nec non præfutam confessionem suffragari etiam posse, si in vigilia festivitatis expiatur, vntumque congregationis Sanctissimi Domini noster Clemens PP. XIII. benigno approbaverit, illudque typis publicari sub datum 19. Maii predicti anni mandatoe: et quā plures supplices libelli, tum regularium Communianum, & presertim monialium; tum etiam Parochorum, & nonnullorum Episcoporum pro suis diaconis porrecti sunt, quibus maxima exponebatur difficultas, quæ interdum, immo perspicè incidit pro sacramentali confessionis, sive in fato; vel ad minus in vigilia peragenda. Quamobrem, ut adores proficiens indulgentiarum Teusorū redditor fidelibus accommodem comparandus, enīx precibus supplicabant sanctitatis sue, ut opportuno aliquo remedio de Apostolica benignitate providere dignetur: quibus ad prædictam S. Congregationem remisisse, propositum in ea fuit dubium: An & quomodo sit consendum Sanctissimo super prefut executione vel declaratione in casu Sc... & responsum fuit... Consulendum Sanctissimo Domino nostro, ut concedere dignetur indulgentiam omnibus Christi fidelibus, qui frequenti peccatorum confessione, animam studente expare semel saltem in hebdomada: ad Sacramentum penitentia accedere, nisi legitime impediatur, conserventur, & nullus letib[us] culte, & a post peralat ultimum confessionem commiserit: sed sibi concisi sunt, ut omnes & quascumque indulgentias possint, etiam sine actuali confessione, quia ceteroquin justa prefut decreti definitionem, ad eas luerandas necessaria erit. Nihil tam innovando circa indulgentias Jubilei tam ordinarii, quam extraordinarii, alioisque ad instar Jubilei concessas, pro quibus assequuntur, sicut & alia opera in juncta; ita sacramentalis confessio, tempore in eam concessione praescripto peragatur... & facta per me inscruplum ejusdem S. Congregationis Secretarum de premissis omnibus Sandis. D. N. relatione, Sanctitas sua p[ro]s honorum desideria ac votis satisfaciens, & indulgentiarum gratias, illis poterimus, qui p[ro]d[em] sanctorum vivendo donis divine misericordie digniores efficiunt, clargiri quam maxime, cupiens, benigne annuit, & prefutum indulgunt in forma superscripta, expediti, & publicari mandavit, quibuscumque in contraria non obstantibus.*

Ex decisione hujus decreti constat, eos, qui ex consuetudine accidunt ad sacramentum penitentiae semel in hebdomada, nullaque post ultimum confessionem culpm commiserunt, posse lucrari omnes, & quascumque indulgentias, quæ occurunt, sine actuali confessione, nisi sine indulgentia jubilei ordinarii, vel extraordinarii. Expendantur etiam verba decreti: nisi legitimè impediatur; & videat prudens, quodnam possit dici legitimum impedimentum. Ego exsimo censeri debere legitimum illud in-

impeditum, ob quod non possit quis commode accedere in aliqua hebdomada ad tribunal penitentiae.

XCV. *Tenetur quis opera praescripta implere per semetipsum?*

Affirmo: Quia communiter hac est mens Pontificis.

Potestne uno actu quis lucrari duplicum Indulgentiam?

Affirmo: Si ea sit mens concedentis, quia ab eo hanc res dependet.

Quid si utraque Indulgentia sit plenaria?

Dico: Non posse unico actu lucrari; Quia prima plenaria, si revera obtineatur, remittit totam peccatum. Ergo nihil restat, quod tollatur per alteram. Vel certe utraque concurrit, ut duplex causa partialis ad eundem effectum.

Quid si sint duo opera, pro eodem die tamen?

Dico: Posse aliquem eodem die diversis horis per diversa opera plenariam obtinere indulgentiam, si tempore intermedio novam contraxit plenam temporalem per pccatum, de quo penitentiam agit.

Ratio: Quia adiunt omnia ad lucrandam Indulgentiam requisita.

Qui omni mortali & veniali culpa immunis in eo instanti, quo indulgentiam est lucratius, moritur, nonne continuo in celum evolat?

Affirmo: Ratio est: Quia nulla obstat remota; nimis nec culpa, nec peccata, ut causas supponit.

XCV. *Requiritur intentio per hoc opera lucrandi Indulgentiam?*

Dico: Actualis intentio non est absoluē necessaria, sed sufficit habitualis, aut interpretativa.

Ratio: Tum quia Papa concedens Indulgentiam non censetur aliam intentionem requirere, cum Bulla aliam non exprimat, sed solum dicat, Indulgentiam concedi p̄e visitantibus, v. g. Ecclesiam. Tum etiam, quia nec Indulgentia natura exigit aliam intentionem. Si enim unus justus alteri etiam ignoranti sua satisfactiones applicare possit, etiam summus Ecclesie Pastor poterit homini ignorantis a sensibus alieno, jamjam morituro thesaurum Ecclesie applicare.

QUÆRER VIII. Possunt Indulgentiae a lucrande aliis communicari, etiam defunctis? Aut à Papa concedi pro Purgatorio?

XCVI. Resp. i. S. Th. hic q. 27. art. 3. ad 2. ait: *Indulgentia non potest ad aliquem nisi ex intentione eius qui dat Indulgentiam.*

Resp. 2. Si Pontifex non concessit facultatem Indulgentias alteri, sive vivo, sive defunctis applicandi, frusta eis applicantur.

Ratio: Quia Indulgentia non operantur ultra intentionem concedentis, ut patet ex mox adductis verbis 3. *Thome.*

Resp. 3. Ut Indulgentiae applicate alteri prosint, debet uterque *nimirum* applicans & recipiens, esse in gratia, in Sententia probabili.

Ratio: Nemo potest alteri lucrari, vel applicare Indulgentiam, nisi prius eam fecerit suam; Sed non potest eam facere suam, nisi sit in statu gratiae, ut ante dictum. Ergo.

Resp. 4. Indulgentiam vivis, & defunctis concedi posse, definitum est à Leon. X. contra *Lutetium*, & id probat Ecclesie praxis. Verum diversimode utrisque conceditur, *nimirum* vivis per modum sententia seu judicialis potestatis, eos a pena absolvendo; defunctis vero solum deprecative per modum suffragii, auxiliis, vel solutionis Deo facta per oblationem satisfactionum Christi, & Sanctorum ex Thesauri Ecclesie, quam Deus acceptat.

Ratio istius Differentiae: est: Quia absolutio judicialis est actus jurisdictionis in Subditos, & de illa intelligitur illud Christi: *Quodcumque soleritis super terram, non dixit sub terra: Sed defuncti, cum sint extra forum Ecclesie, non sunt amplius subditi ejus, bene tamen vivi. Ergo. Ubi*

Nota: quod animæ Purgatorii vivis sint unita vinculo Fidei & Charitatis, tamquam membra eiusdem corporis mystici. Unde S. Aug. l. 10. de Cis. cap. 9. ait: Neque etiam piorum animæ defunctorum ab Ecclesiis separantur, qua est Regnum Christi. Quia de causa nostris bonis operibus juvari possunt. Et quamvis (ut pote per fidem ambulantes) sint adhuc quadammodo Viatores, ultra ad Patriam tendentes, non tamen omnes viatores sunt subditi Papa, sed soli illi, qui sunt membra visibilia oculis Christi, quod Papæ pascendum est commissum: dicta autem unio per charitatem est invisibilis. Porro ut Papa eis possit concedere Indulgentiam per modum suffragii, Deo ex Thesauri Ecclesie offertudo sufficiens solutionem, premium, seu satisfactionem, non requiritur, quod habent jurisdictionem in defunctis, sed sufficit, quod habeat à Deo potestam in diuinum thesaurum, uti habet ab ratione in hoc Exam. ante n. 31. datum. Debet tamen concedi, quod concessio indulgentiarum pro defunctis, licet non spectet ad potestatem jurisdictionis, spectet tamen ad potestatem quandam clavium, qua Papa membris Ecclesie oculum aperit.

XCVII. Resp. 5. Licet positis omnibus requisitis Indulgentia in vivis infallibiliter habeat suum effectum, non tamen ita in defunctis.

Ratio: Quia Deo liberum est, dictum suffragium, vel solutionem admittere, vel non, cum ad hoc ex iustitia, seu virtute aliquis promissionis non sit obligatus. *Pro quo.*

Resp. 6. Probabilis est, quod Indulgentia pro defunctis date suum effectum solum habeant ex misericordia Dei, & juxta beneficium ejus; attentis tamen meritis eorum, (quibus applicantur) dum erant in via.

Ita S. Aug. in lib. de Cura pro mortuis, dicens: Quod Indulgentia, & suffragia illis solis defunctis possint, qui in hac vita meruerint, ut in Purgatorio.

Ratio: Tum quia Papa concedens Indulgentiam non censetur aliam intentionem requirere, cum Bulla aliam non exprimat, sed solum dicat, Indulgentiam concedi p̄e visitantibus, v. g. Ecclesiam. Tum etiam, quia nec Indulgentia natura exigit aliam intentionem. Si enim unus justus alteri etiam ignoranti sua satisfactiones applicare possit, etiam summus Ecclesie Pastor poterit homini ignorantis a sensibus alieno, jamjam morituro thesaurum Ecclesie applicare.

Ratio: Quod utrumque Indulgentiae a lucrande aliis communicari, etiam defunctis? Aut à Papa concedi pro Purgatorio?

XCV. Resp. i. S. Th. hic q. 27. art. 3. ad 2. ait: *Indulgentia non potest ad aliquem nisi ex intentione eius qui dat Indulgentiam.*

Resp. 2. Si Pontifex non concessit facultatem Indulgentias alteri, sive vivo, sive defunctis applicandi, frusta eis applicantur.

Ratio: Quia Indulgentia non operantur ultra intentionem concedentis, ut patet ex mox adductis verbis 3. *Thome.*

Resp. 3. Ut Indulgentiae applicate alteri prosint, debet uterque *nimirum* applicans & recipiens, esse in gratia, in Sententia probabili.

Ratio: Nemo potest alteri lucrari, vel applicare Indulgentiam, nisi prius eam fecerit suam; Sed non potest eam facere suam, nisi sit in statu gratiae, ut ante dictum. Ergo.

Resp. 4. Indulgentiam vivis, & defunctis concedi posse, definitum est à Leon. X. contra *Lutetium*, & id probat Ecclesie praxis. Verum diversimode utrisque conceditur, *nimirum* vivis per modum sententia seu judicialis potestatis, eos a pena absolvendo; defunctis vero solum deprecative per modum suffragii, auxiliis, vel solutionis Deo facta per oblationem satisfactionum Christi, & Sanctorum ex Thesauri Ecclesie, quam Deus acceptat.

Ratio istius Differentiae: est: Quia absolutio judicialis est actus jurisdictionis in Subditos, & de illa intelligitur illud Christi: *Quodcumque soleritis super terram, non dixit sub terra: Sed defuncti, cum sint extra forum Ecclesie, non sunt amplius subditi ejus, bene tamen vivi. Ergo. Ubi*

Nota: quod animæ Purgatorii vivis sint unita vinculo Fidei & Charitatis, tamquam membra eiusdem corporis mystici. Unde S. Aug. l. 10. de Cis. cap. 9. ait: Neque etiam piorum animæ defunctorum ab Ecclesiis separantur, qua est Regnum Christi. Quia de causa nostris bonis operibus juvari possunt. Et quamvis (ut pote per fidem ambulantes) sint adhuc quadammodo Viatores, ultra ad Patriam tendentes, non tamen omnes viatores sunt subditi Papa, sed soli illi, qui sunt membra visibilia oculis Christi, quod Papæ pascendum est commissum: dicta autem unio per charitatem est invisibilis. Porro ut Papa eis possit concedere Indulgentiam per modum suffragii, Deo ex Thesauri Ecclesie offertudo sufficiens solutionem, premium, seu satisfactionem, non requiritur, quod habent jurisdictionem in defunctis, sed sufficit, quod habeat à Deo potestam in diuinum thesaurum, uti habet ab ratione in hoc Exam. ante n. 31. datum. Debet tamen concedi, quod concessio indulgentiarum pro defunctis, licet non spectet ad potestatem jurisdictionis, spectet tamen ad potestatem quandam clavium, qua Papa membris Ecclesie oculum aperit.

XCVII. Resp. 5. Licet positis omnibus requisitis Indulgentia in vivis infallibiliter habeat suum effectum, non tamen ita in defunctis.

Ratio: Quia Deo liberum est, dictum suffragium, vel solutionem admittere, vel non, cum ad hoc ex iustitia, seu virtute aliquis promissionis non sit obligatus. *Pro quo.*

Resp. 6. Probabilis est, quod Indulgentia pro defunctis date suum effectum solum habeant ex misericordia Dei, & juxta beneficium ejus; attentis tamen meritis eorum, (quibus applicantur) dum erant in via.

Ita S. Aug. in lib. de Cura pro mortuis, dicens: Quod Indulgentia, & suffragia illis solis defunctis possint, qui in hac vita meruerint, ut in Purgatorio.

Ratio: Tum quia Papa concedens Indulgentiam non censetur aliam intentionem requirere, cum Bulla aliam non exprimat, sed solum dicat, Indulgentiam concedi p̄e visitantibus, v. g. Ecclesiam. Tum etiam, quia nec Indulgentia natura exigit aliam intentionem. Si enim unus justus alteri etiam ignoranti sua satisfactiones applicare possit, etiam summus Ecclesie Pastor poterit homini ignorantis a sensibus alieno, jamjam morituro thesaurum Ecclesie applicare.

Ratio: Tum quia Papa concedens Indulgentiam non censetur aliam intentionem requirere, cum Bulla aliam non exprimat, sed solum dicat, Indulgentiam concedi p̄e visitantibus, v. g. Ecclesiam. Tum etiam, quia nec Indulgentia natura exigit aliam intentionem. Si enim unus justus alteri etiam ignoranti sua satisfactiones applicare possit, etiam summus Ecclesie Pastor poterit homini ignorantis a sensibus alieno, jamjam morituro thesaurum Ecclesie applicare.

De Indulgentiis.

accidente Dei acceptantis misericordia non propositi illis, quibus in particulari applicantur; Ideo enim à summis Pontificibus constituant Altaria privilegiata: sicut communia Ecclesie suffragia prosumt Fidelibus defunctis in communis quoad refrigerium, & liberationem à pena.

QUÆRER IX. Translatu festo transferuntur Indulgentiæ?

XCIX. Resp. i. Ceterum est, quod si festa aliqua per auctoritatem Ecclesie fixe translata sint, plura sunt, de uno die in alium, sint simul translate Indulgentiæ.

Ratio: Quia haec censetur esse mens Summi Pontificis.

Resp. 2. Festo fori non quod forum, sed quod solidum Sacrum, & horas Canonicas translati, communiter non transferunt Indulgentiæ ei annexa, sed haec est lucranda die ordinaria.

Ratio: Hac censetur esse mens Pontificis, quam probat praxis Fidelium, de tali translatione nihil scientium. Et ita patet in festo Annuntiationis B.V. dum celebratur in Hebdomada sancta, Sacro & officio Canonico translati post Pascha.

Resp. 3. Festo etiam quod forum translati in diem, quo totus populus a servilibus cessat, & in quem Rubrica transferri volunt, transfertur etiam Indulgentiæ.

Ratio: exemplum est idem, quod ante propositum Novæ Legis ab ipsi etiam hereticis requisita: 1. Ut sit signum externum, quod est *Undio & Oratio*. 2. Ritus non ad veterem, sed ad novam Legem speciosus, & stabilis ac perpetuus; non enim fuit in Veteri Lege, nec est restitutus ab Apostolo ad certum tempus. 3. Promissio gratia, qua est allevatio infirmi, & peccatorum remissio. 4. Christi institutio. De qua statim dicetur.

2. Pars de immunita institutione Christi, & quod sit Bulla Crucis hoc Sacramentum solum promulgatur.

3. Pars Probat: Illud Sacramentum est unum species infima, quod solum habet unicam perfectam significacionem: Sed sic est de hoc Sacramento; licet enim habeant plures significaciones partes propter plures Aunctiones, haec tamen constitutum significacionem totalem, ob quam ratione in Eucharistia duas formæ partes, & duas species consecrata solum sunt unum species infima Sacramentum. Ergo.

4. Pars de his trahare scriptar ad Controversistas.

C. Resp. i. Vocati Cruciatam, quia continet Indulgentiæ similes illis, quas Urban. II. concessit insigne Cruce subea, proficiscentibus ad recuperandam Terram Sanctam; quorum expeditione nuncupabant Cruciatam.

5. Resp. 2. Est Bulla, quam papæ concessi Regi Catholicis Hispaniarum in subsidio Belli contra Infideles, contineat varia, & utilia privilegia. Dicitur concessio dicta Regi; quia, ut quia illius Bulla privilegia gaudent possit, debet Regi dare stipem seu certam pecuniam applicandam, non regio fastui sed bello contra Infideles. Hac Eleemosyna, (ut alii vocant) valet duos Argenteos, seu duos Regales, quos dicunt æquivalere 20. crucigeris moneta nostra.

6. Resp. 3. Hanc Bullam non solum possunt impetrare incolæ Hispanæ, sed & peregrini, ejusque Privilegia frui per annum tantum, nisi dent iterum duos argenteos, pro anno sequente.

Quas graias, ac privilegia haec Bulla concedat, videare est in Authoribus, maxime Hispanis, apud quos solos haec Bulla viget. Inter alia habet omnes, & singulis Indulgentiæ Stationum.

Quomodo haec Bulla vindicetur à Simonia, viideri potest ex dictis supra: in proprio loco de hoc viro. Non enim durar temporale pro spirituali, nec illis dubios argenteis emanunt Indulgentiæ, sed sicut pro aliis Indulgentiæ injunguntur certa opera, etiam elemosyna in pecuniis dandæ, & hoc absque Simonia: Ita est & in presenti.

III. *Quomodo definiri hoc Sacramentum?*

Dico: Definiri metaphysic sic: Est signum sacram, & efficax gratia in Unione infirmorum, sub prescripta verborum forma ad sanitatem menis, & corporis à Christo institutum. Vel: est Sacramentum à Christo institutum ad abstergendas peccatorum religias. Physicè vero: Est Unio sacri Olii

mentalium, ex concessione Bened. XIV. lucratur indulgentias, ut videtur potest in Brevi exarato in Appendix.

EXAMEN IV.

De Sacramento Extrema Unctionis.

De quo S. D. agit in Suppl. d. q. 29. usque ad 33. inclusivæ.

Q UÆRER I. Extrema Unio est verum Novæ Legis Sacramentum 2. Immediate à Christo institutum 3. Ex unum specie infima?

Cl. Respondit affirmativè ad omnes Quæstiui partes cum S. Th. q. 29. art. 1. 2. & 3.

1. Pars patet tum supra Tr. 11. Exam. 4. n. 41. ad q. 9. Tum ex Epistola S. Jacobi ab ipsis hereticis recepta ut Canonica cap. 5. ubi ait: *Infirmatur quis in nobis, inducatur Presbyter Ecclesie, & orientis Fidei salvator infirmum, & alleviabit eum Dominus; & si in peccatis sit, remittentur ei.*

Quibus verbis exprimitur omnia ad Sacramentum Novæ Legis ab ipsis etiam hereticis requisita: 1. Ut sit signum externum, quod est *Undio & Oratio*. 2. Ritus non ad veterem, sed ad novam Legem speciosus, & stabilis ac perpetuus; non enim fuit in Veteri Lege, nec est restitutus ab Apostolo ad certum tempus. 3. Promissio gratia, qua est allevatio infirmi, & peccatorum remissio. 4. Christi institutio. De qua statim dicetur.

2. Pars de immunita institutione Christi, & quod sit Bulla Crucis hoc Sacramentum solum promulgatur.

3. Pars Probat: Illud Sacramentum est unum species infima, quod solum habet unicam perfectam significacionem: Sed sic est de hoc Sacramento; licet enim habeant plures significaciones partes propter plures Aunctiones, haec tamen constitutum significacionem totalem, ob quam ratione in Eucharistia duas formæ partes, & duas species consecrata solum sunt unum species infima Sacramentum. Ergo.

4. Pars de his trahare scriptar ad Controversistas.

C. Quando autem Christus hoc Sacramentum institutum?

Ad hoc DD. variè respondunt: Sentient aliqui, esse institutum, Marci 6. quando Apostoli sunt missi à Christo cum potestate sanandi infirmos per sacram Olii Unctionem, sed haec sententia non subsistit, quia illa Unio non ordinabatur immediate ad salutem animæ, sed ad curationem corporis per gratiam miraculorum, adéoque non erat Sacramentum. Alii tenent esse institutum in nocte Cœzæ, ut indicat Pontificale Romanum, docens: Christum Dominum in ea nocte benedixisse Christism, & Oleum infirmorum. Vetus probabilius est, quod sit à Christo post Resurrectionem unâ cum Sacramentum Peccatoriæ.

Ratio: Quia hoc Sacramentum est institutum contra reliquias peccatorum: Ergo est complevūum & consummatum Sacramentum. Peccatoriæ, suppitione ejus efficiunt, uti, & potestatem remittendi peccata post Resurrectionem Joan. 20. Apostolis datum. Ergo conveniens fuit, ut non institueretur ante illud, sed cum illo.

III. *Quomodo definiri hoc Sacramentum?*

Dico: Definiri metaphysic sic: Est signum sacram, & efficax gratia in Unione infirmorum, sub prescripta verborum forma ad sanitatem menis, & corporis à Christo institutum. Vel: est Sacramentum à Christo institutum ad abstergendas peccatorum religias. Physicè vero: Est Unio sacri Olii